

Читайте, гитайте, і гуржоту наурайтеся, її свого не цурайтеся. / Т. Шевченко /

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

№ 3-4 (779-780)
Січень
2016 року

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

Видається
з грудня
1993 року

Із Днем Соборності України!

22 січня позначено в національному календарі як велике державне свято. Історичні події 97-річної давнини стали основою для відродження незалежності та утвердження національної ідеї.

Нині країна переживає нелегкі часи, що стали для нас випробуванням, тестуванням на зрілість, терпіння, толерантність. Наше суспільство здобуло право на зміни. Українці довели, що здатні змінити країну на краще.

Сьогодні Україна – на новому етапі розбудови демократичної та сильної держави. Свій внесок у її зміцнення робить Дніпропетровщина. Успіх ґрунтується на наших спільних досягненнях, енергійності та активній громадянській позиції кожного. Країні потрібні любов, доброта, милосердя.

Бажаю здоров'я, миру та злагоди. У єдності – наша сила!

З повагою

Голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації

Валентин РЕЗНІЧЕНКО

Незважаючи на мороз до Дніпропетровської облдержадміністрації прийшло декілька сотень людей, щоб відзначити День Соборності України: всі з квітами, прапорами, синіми та жовтими кульками. Спочатку вшанували загиблих героїв Революції Гідності й воїнів АТО, потім – співали українські пісні.

Родзинкою свята став яскравий флешмоб. Молоді спортсмени та студенти розгорнули Прапор України розміром 21 на 7 метрів. Серед учасників дійства – студентка технікуму Анастасія Євдокименко: «Ми зібралися тут для того, щоб засвідчити патріотизм, підтримати один одного. Це ж наша Україна, тут ми народилися та вчимося».

Керівники області та міста, волонтери, громадські активісти, духовенство, небайдужі мешканці Дніпропетровщини поклали квіти до пам'ятного знаку на площі перед ОДА.

«Майже 100 років тому народ України зробив величезний крок на шляху до воз'єднання країни. 22 січня був урочисто оприлюднений акт, що проголошував єдність України. Захід об'єднався зі Сходом. Країна стала єдиною. І я впевнений, що ми здатні захистити нашу державу та зробити її найкращою у світі», – зазначив голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації **Валентин Резніченко**.

«Єдність, свобода і незалежність – це основа нашої державності. Попереду в нас багато роботи, але ми обов'язко-

во переможемо. Лише в єдності дій та соборності українців ми можемо зробити рідну область економічно й духовно багатого, а Соборну Україну – могутньою державою», – сказав голова обласної ради **Гліб Пригунов**.

Перед глядачами виступив ансамбль пісень і танцю головного управління поліції у Дніпропетровській області «Дніпровська варта», а наприкінці святкувань у небо злетіли десятки жовтих та блакитних кульок.

Захід транслювався у прямому ефірі 51-го каналу та на сайті ОДА (adm.dp.ua).

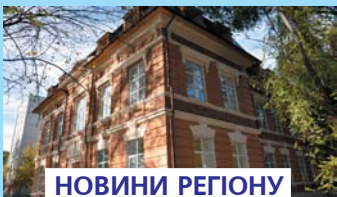
Нам берегти тебе, соборну і єдину, одну на всіх славетну Україну!

Святкові мітинги, концерти та молебні з нагоди Дня Соборності відбулися по всій Дніпропетровщині. Кожне місто та район підготували свою родинку – флешмоби, виставки або тематичні конкурси.

З нагоди свята у закладах освіти відбулися різноманітні заходи: урочисте виконання Гімну України та підйом Державного Прапора України; єдиний урок патріотизму «Мій рід, моя Батьківщина – це все моя Україна»; урочисті лінійки; загальношкільні заходи та виховні години, уроки-спілкування; конкурси малюнків, плакатів, інформаційних дайджестів, бюлетенів; тематичні виставки, експозиції, присвячені висвітленню діяльності державних діячів Української Народної Республіки і Західної Української Народної Республіки в бібліотеках та музейних кімнатах; показ документальних фільмів; флешмоб «Україна – єдина родина».

Стор. 7

НОВИНИ РЕГІОНУ

Протягом січня – III етап Всеукраїнських учнівських олімпіад з 10 навчальних предметів (іврит, екологія, польська мова та література, українська мова та література, математика, астрономія, німецька, французька мови, економіка, хімія, історія, біологія, інформатика).

18-20 – обласні змагання з автотехніки для молодших школярів на базі комунального позашкільного навчального закладу «Міська станція юних техніків» Дніпропетровської міської ради.

18-22 та 25-29 – учні ЗНЗ Бабушкінського та Ленінського районів Дніпропетровська взяли участь у грі «Лазертаг».

18-23 – інформаційно-просвітницькі заходи до Дня Соборності України, до яких було залучено понад 250 тис. дітей та учнів.

19 – телепередача на 51 телеканалі, присвячена новому виду активного відпочинку – грі «Лазертаг» («Лазерний бій»).

20-22 – участь представників області у Х Всеукраїнській філософській історико-красознавчій конференції учнівської молоді «Пізнай себе, свій рід, свій нарід» (Харків).

22 – єдиний урок патріотизму на тему: «Мій рід, моя Батьківщина – це все моя Україна» до Дня Соборності України.

23 – обласний етап (очний тур) VI Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка для учнів 5-11-х класів ЗНЗ, ліцеїв та військових ліцеїв, учнів ПТНЗ, студентів і курсантів ВНЗ I-IV рівнів акредитації (на базі ДОППО).

24-30 – візит консультантів Британської Ради та представників Британської Ради в Україні з метою відвідування уроків, індивідуальних та колективних зустрічей з вчителями англійської мови у навчальних закладах Дніпропетровська, Кривого Рогу, Павлограда, що залучені до Україно-Британського проекту.

25 – обласний заочний конкурс з комп'ютерної графіки.

25-27 – інформаційно-просвітницькі заходи з нагоди Міжнародного дня пам'яті жертв Голокосту, до яких залучено понад 200 тис. учнів та педагогів навчальних закладів.

27 – Міжнародний конкурс усного рахунку Прангліміне в рамках міжнародного проекту Міксіке (на базі ДОППО);

– участь у розширеному засіданні Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти, де обговорювався доопрацьований проект Закону про освіту;

– участь у розширеному засіданні постійної комісії обласної ради з питань науки і освіти, сім'ї та молоді на тему: «Забезпечення потреби економіки області в робітничих кадрах в нових економічних реаліях. Ризики і проблеми децентралізації профтехосвіти».

29 – інформаційно-просвітницькі заходи, присвячені вшануванню пам'яті героїв Крут, до яких залучено понад 200 тис. учнів та педагогів навчальних закладів;

– участь у Всеукраїнській нараді з проблем та ризиків функціонування системи професійно-технічної освіти в контексті прийняття Закону України «Про Державний бюджет України на 2016 рік».

Відбулися:

– виставка робіт переможців обласного конкурсу дитячого малюнка «Різдвяні свята» (у приміщенні Дніпропетровського академічного українського музично-драматичного театру ім. Т.Г. Шевченка);

– конкурс малюнків «Молоде покоління за безпеку дорожнього руху».

Протягом січня видано 1562 шкільних наборів для дітей-переселенців і дітей учасників АТО за грантовою угодою KYV-082 в рамках проекту UCSVI (Українська ініціатива з підвищення впевненості) USAID;

У січні департамент підготував пропозиції щодо основних вимог до створення моделі нового виду загальноосвітнього навчального закладу в сільських районах, що включає основний заклад та філії опорної школи (hub school).

Олексій ПОЛТОРАЦЬКИЙ,
директор департаменту освіти і науки обласної державної адміністрації

Новій Дніпропетровщині
Новий стандарт освіти СВИТИ

ТОП-5 досягнень 2015 року:
розвиток освіти
на Дніпропетровщині

Ще 1156 дітей
отримали можливість
відвідувати дитячі садки

Нові дитячі садочки цього року відкрилися у Дніпропетровську, Дніпропетровському та Софіївському районах. Вони прийняли 110 дітей. Ще понад 300 малят пішли до дошкільних відділень навчально-виховних комплексів, створених у Дніпропетровську, Новомосковську, Апостолівському, Новомосковському, Царичанському, Томаківському, Криничанському та Магдалинівському районах. У діючих дитсадочках після ремонтів створено 38 додаткових груп на 735 місць.

На сьогодні у 966 дошкільних навчальних закладах області виховуються майже 116 тисяч дітей.

35 нових шкільних автобусів
отримали сільські райони

Автобуси відправили в усі 22 райони області. Вони забезпечать підвищення понад тисячі учнів сільських шкіл. На придбання автобусів з обласного та державного бюджетів виділено майже 45 млн гривень.

Автобуси на 30 місць – комфортні та безпечні для дітей. Вони мають сидіння, спеціально розроблені під школярів, сучасну паливну систему, що зменшує шкідливі викиди в повітря, обмежувачі швидкості, автономне опалення, додаткові люки. Є кошики для речей дітей. Салони обладнані тривожними кнопками та гучним зв'язком.

Загалом в області працюють 356 шкільних автобусів, які обслуговують 17 тисяч дітей.

Відкрито перший
коворкінг-центр для
студентів-айтішників «NUMO»

Зони для роботи, лекцій та відпочинку, а ще проєктор, плазма і багато інших «фішек». Тут є все для того, щоб студенти могли осягати ІТ-науку і робити перші

«Ми перевіряємо кожне звернення. Від хабарів до порушень у прийнятті на роботу – на сайт можна повідомляти будь-яку інформацію, та головне – правдиву. Якщо є всі докази, оприлюднюємо історію протягом трьох днів. Якщо фактів недостатньо, зв'язуємося з людиною. Для цього не конче потрібні її особисті дані чи телефон, спілкуємось електронною поштою», – зазначив він.

професійні кроки. Завдяки співпраці Дніпропетровської облдержадміністрації, волонтерів «ІТ Рух Дніпро» та Національного гірничого університету ідея створення коворкінг-центру втілюється у життя за 3,5 місяці.

Модернізовано майже 30
шкільних котелень

Минулого року на Дніпропетровщині розпочали масштабну модернізацію шкільних котелень. 9 котелень шкіл Нікополя, Межівського, Павлоградського, Криничанського, Петропавлівського, Дніпропетровського та Криворізького районів перейшли на альтернативне паливо, завдяки чому зекономлять 430 тис. кубічних метрів газу на рік.

Ще 20 котелень освітніх закладів завдяки ремонтат котлів скоротили споживання газу на 134 тис. кубічних метрів на рік.

Тож тепер діти та вчителі навчатимуться в теплих класах, а місцева громада заощаджує кошти на подальшу модернізацію шкільного опалення.

Стипендії
Президента України та Кабміну
найкращим студентам та учням

Понад 40 студентів Дніпропетровщини отримуватимуть стипендії Президента України. Усі вони відмінники, переможці різноманітних конкурсів. Щомісяця студенти технікумів та коледжів матимуть по тисячі гривень, а відмінники університетів та академій – на 200 гривень більше.

15 школярів області отримуватимуть іменні стипендії Президента України, Кабінету Міністрів України та імені Тараса Шевченка.

Обласні стипендії отримуватимуть 341 студент та учень профтехучилищ. Вони добре навчаються, займаються спортом, організовують концерти та благодійні ярмарки. Про таких кажуть: «душа навчального закладу». Протягом трьох місяців учні профтехучилищ додатково матимуть по 850 гривень, студенти технікумів і коледжів – по 1050 гривень, а студенти вишів – по 1250 гривень.

З НЕДОЛІКАМИ У ВИШАХ БОРОТИМУТЬСЯ ОН-ЛАЙН

Репутація вишів – у руках громадськості. Про всі негаразди в альма-матер студенти та педагоги області можуть повідомляти на сайт Profrights.org. Інформація про хабарі на екзаменах, незаконне звільнення, перенавантаження викладачів тощо відтепер може стати плямою на репутації навчального закладу. Електронний ресурс збирає та оприлюднює всі порушення. Про це під час прес-конференції розповів головний юрист проекту «Profrights.org» Андрій Солодько.

Організатори проекту запрошують до участі всіх студентів, викладачів та небайдужих людей, які знають про порушення законодавства у вишах. Як докази можна надавати документи, фото та відео. Якщо є спірні питання – залучаються незалежні експерти.

«Інформація про порушення може бути корисною вступникам, спонсорам, новим викладачам. Це також стимулює

Майданчики
педагогічного
досвіду

Експериментальні педагогічні майданчики всеукраїнського рівня відкриються в Дніпродзержинському професійному ліцеї, Криворізькому центрі професійної освіти металургії та машинобудування та Дніпропетровському центрі професійно-технічної освіти туристичного сервісу.

Протягом трьох років працівники закладів, розробляючи свою тему: енергоефективність, інноваційні технології та використання ІТ-засобів в навчанні тощо, створюватимуть нові підручники, посібники та методички, які згодом зможуть використовувати учні всієї країни.

«Дніпропетровщина має великий науковий потенціал – тут живуть і працюють фахівці найрізноманітніших галузей. Вони передають свої знання дітям, а ті виграють обласні та загальноукраїнські олімпіади. Досвід наших науковців буде цікавий всій країні», – зазначив директор департаменту освіти і науки ОДА Олексій Полторацький.

Комісія науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України схвалила рішення про відкриття експериментальних майданчиків. Залишилися технічні питання – науковці чекають відповідного наказу Міністерства. Потому одразу розпочнуть роботу.

ДНУ – один із
кращих вишів
центральної
України

Оприлюднено рейтинг вищих навчальних закладів країни. За його підсумками, друге місце серед вишів центрального регіону України посів Дніпропетровський національний університет ім. Олеса Гончара.

ДНУ ім. О. Гончара набрав 90 балів. Він випередив Національний гірничий університет, Вінницький технічний університет, Національну металургійну академію України.

У ТОП-200 вишів України ДНУ – серед десяти найкращих.

Рейтинг вищих навчальних закладів України 2015 року склав інформаційний освітній ресурс Освіта.ua. Для цього використані національні та міжнародні дані, найбільш авторитетні серед експертів та ЗМІ. Один із критеріїв оцінки – якість підготовки випускників. Враховувалася думка роботодавців та академічної спільноти. У підсумковій таблиці – 286 вишів III-IV рівнів акредитації.

КОНКУРС ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА – для творчих, сміливих, небайдужих

Незважаючи на мороз, зимове бездоріжжя, вірусні загрози та інші перешкоди, 23 січня на базі Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти відбувся обласний етап VI Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка для учнів 5-11-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, учнів професійно-техніч-

них училищ, студентів вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації.

На конкурс прибули переможці міських та районних етапів – творчі, обдаровані особистості, справжні патріоти України. На урочистому відкритті їх вітали **Наталія Володимирівна Дев'ятко**, член Національної спілки письменників України, кандидат філософських наук та **Антоніна Антонівна Сергієнко**, завідувач кафедри гуманітарної освіти ДОІППО, кандидат педагогічних наук, голова журі конкурсу. З теплими вітаннями і побажаннями перемоги до присутніх звернулася дипломант попередніх конкурсів, учениця 9 класу СЗШ № 22 Дніпропетровська **Аліна Палагута** (учитель Алла Вікторівна Богомазова). Музичним дарунком стали

сучасні пісні про Україну, які виконав талановитий учень 11 класу СЗШ № 11 Павлограда **Данило Самондроз**, лауреат і переможець багатьох музичних конкурсів.

Учасникам конкурсу запропонували теми творчих робіт, пов'язані з культурою, мораллю, духовними цінностями українського народу, що сприяють формуванню почуття патріотизму, оптимізму й віри в щасливе майбуття Української держави, про яке мріяв і писав Тарас Григорович Шевченко.

Серед переможців є ті, хто виборює перемогу в обласному конкурсі вдруге, втретє, є й нові таланти, як, наприклад, семикласниця з Нікополя. Щиро вітаємо усіх учасників конкурсу, а тих, які посіли I, II, III місця, запрошуємо на фінальний етап конкурсу 13 лютого 2016 року.

Антоніна СЕРГІЄНКО,
голова журі конкурсу

СІЧЕНЬ

II (очний) тур конкурсу
«Учитель року – 2016»

19-22 – з англійської мови (на базі Марганецької СЗШ №2 з поглибленим вивченням англійської мови з першого класу);

19-22 – з історії (на базі НВК-лицею «Імпульс» Саксаганського відділу освіти Криворізької міської ради);

25-28 – з математики (на базі ДОІППО та СЗШ № 54, Ленінського району Дніпропетровська).

23 – обласний етап VI Міжнародного мовно-літературного конкурсу імені Тараса Шевченка.

III етап Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів (на базі ДОІППО)

4 – іврит;
5 та 10 – екологія, I та II тури;
8 – польська мова та література;
16 – українська мова та література;

16 та 23 – математика, I та II тури (на базі НВО № 28 Дніпропетровська);

17 – астрономія;
22 – німецька, французька мови;
23 – економіка (на базі Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля);

24 – хімія, I тур, теоретичний;
29 – історія;
30 – біологія;
30 та 31 – інформатика, I та II тури (на базі ДОІППО, ЛІТ, НВК № 100, НВК № 12 Дніпропетровська).

Вебінари та семінари

12 – вебінар для учителів української мови і літератури; методистів, які відповідають за викладання гуманітарних дисциплін, на тему: «Формування україномовної творчої особистості засобами рідного слова на уроках та в позакласній роботі».

20 – вебінар для керівних кадрів системи освіти на тему: «Науково-методичні аспекти в роботі керівних кадрів на шляху реформування освітньої системи та її децентралізаційних змін».

24 – науково-практичний семінар для викладачів хімії «Профорієнтаційна спрямованість розв'язування задач як одна з умов ефективної мотивації учнів до вивчення природничих дисциплін» (спільно з науковцями ДНУ ім. О. Гончара, УДХТУ, ДДМА, ДДАУ, НМетАУ).

26 – вебінар на тему: «Апробація нових форм роботи та навчально-методичних матеріалів духовно-ціннісного спрямування в межах формувального етапу експериментальної діяльності» за участю координаторів експериментальної діяльності, які працюють за темою «Створення системи розвитку аксіосфери особистості на засадах традиційних духовних цінностей», та викладачів курсів духовно-морального спрямування ЗНЗ.

27 – вебінар для керівників методичних об'єднань учителів хімії, творчо працюючих учителів хімії на тему: «Інструктивно-методична нарада про особливості проведення практичного туру III етапу Всеукраїнської олімпіади з хімії».

Григорій ДРАГУНОВ, завідувач навчально-методичного відділу організаційно-педагогічних заходів

ВЕБІНАР ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ

5 січня відбувся вебінар для учителів математики «Особливості тематики завдань третього етапу математичних олімпіад та стратегії експрес-підготовки», який провів доцент кафедри природничо-математичної освіти КВНЗ «Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», кандидат педагогічних наук **Вадим Кімович Кірман**. Під час вебінару розглядалися задачі модельного варіанту третього туру (демоверсії), було показано, як використовувати запропоновані джерела для підготовки до розв'язування задач відповідних типів. Багато уваги приділили комбінаторним та теоретико-числовим задачам. Обговорені деякі питання проведення олімпіади в два тури та особливості підготовки учнів до них.

Новітні технології для викладання математики

9 грудня 2015 р. на базі КВНЗ «Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» відбувся обласний науково-практичний семінар «Використання новітніх технологій як один із шляхів підвищення мотиваційної складової ефективного навчання» для керівників методичних об'єднань учителів математики навчальних закладів Дніпропетровщини.

Учасники семінару ознайомилися з досвідом роботи педагогів Павлограда, які презентували методист з навчальних дисциплін методичного кабінету відділу освіти Павлоградської міської ради **Любов Олександрівна Руденко**.

Керівник міського методичного об'єднання учителів математики Павлограда **Ірина Василівна Кириченко** представила роботу творчої лабораторії учителів математики, яка працює над проектом «Створення інноваційного середовища професійної діяльності вчителя математики». Розробка, апробація та впровадження новітніх освітніх технологій та систем, перспективного педагогічного досвіду та поліпшення на цій основі організації методичної роботи – пріоритетні напрямки роботи творчого об'єднання учителів математики.

Керівник міського методичного об'єднання учителів біології **Юлія Григорівна Котенко** розкрила питання формування мотиваційної складової в навчальній діяльності як умови реалізації творчого потенціалу учасників навчально-виховного процесу.

Вчитель біології СЗШ № 4 **Анна Анатоліївна Левницька** ознайомила

учасників семінару з методиками оптимальної організації часу педагога для забезпечення ефективності його використання.

Вчитель математики СЗШ № 8 **Тетяна Вікторівна Зубарєва** розповіла про свій досвід роботи за темою «Впровадження інноваційних технологій як засіб розвитку ключових компетентностей успішної особистості», приділивши велику увагу

питанню застосування ІКТ на уроках математики. Робота в педагогічній майстерні Тетяни Вікторівни закінчилася конкурсними випробуваннями та нагородженням найсильніших ерудитів.

Заступник директора з навчально-виховної роботи СЗШ № 20 **Ірина Дмитрівна Жданова** поділилася досвідом упровадження в практику роботи вчителя матема-

тики веб-квестів та розкрила творчий підхід до інновацій на прикладі веб-квесту «Цікава клубба».

Вчитель математики **Лариса Іванівна Голуб** ознайомила присутніх з глобальним проектом «Мое прекрасне місто», який створили учні старших класів СЗШ № 5. Було продемонстровано проектні технології, які не лише сприяють процесу соціалізації, але й формують громадську активність учнів.

Учасники обласного семінару, натхненні гаслом заходу «Відкриття народжуються там, де закінчуються знання вчителя й починається нове знання учня», активно обговорювали проблемні питання сучасної освіти, брали участь у роботі «круглого столу» з елементами тренінгу «Тайм-менеджмент – запорука успіху», працювали у творчих групах.

Хроніка подій

Професійно-технічна освіта

Січень

9 – участь педпрацівників ПТНЗ області у XIII обласному турнірі з волейболу пам'яті колишнього директора ПТУ-63 В.І. Князева.

11-29 – дистанційний курс навчання педпрацівників «Електронне портфоліо – індивідуальна траєкторія успіху педагога».

12 – участь в обласному конкурсі учнівської молоді ЗНЗ з WEB-дизайну.

13 – засідання Криворізької міської методичної секції психологів ПТНЗ;

– методичний консиліум «Кібербулінг: способи розпізнання і захист. Особливості організації профілактичної роботи в навчальному закладі з подолання деструктивних впливів мас-медіа»;

– семінар-тренінг «Здоровий спосіб життя. Мотивація». Майстер-клас з формування здорового способу життя «Підліток-інструктор – одноліткам».

16 – участь учнів ПТНЗ – переможців II етапу в обласних предметних олімпіадах з математики та з української мови і літератури.

18 – участь НМЦ ПТО та трьох ПТНЗ у засіданні відділення ПТО НАПН України з презентації пропозицій зі створення експериментальних майданчиків на базі ПТНЗ області.

19 – інструктивно-методичний семінар заступників директорів ПТНЗ з навчально-виробничої роботи та старших майстрів.

20 – семінар викладачів зарубіжної літератури «Формування комунікативної компетентності засобами художньої літератури»;

– участь педпрацівників ПТНЗ у Всеукраїнській Інтернет-конференції «Методичні засади підвищення кваліфікації педпрацівників системи ПТО на базі НМЦ ПТО та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області» з отриманням сертифіката.

21 – майстер-клас «Використання інтерактивних технологій навчання засобами ділових ігор на уроках спецтехнології»; семінар-практикум з питань електробезпеки інженерів з охорони праці ПТНЗ та керівників I-го атестаційного рівня; вебінар «Робота з обдарованими учнями у ПТНЗ (спільно з НМЦ ПТО у Чернігівській області)».

25-29 – Тиждень НМЦ ПТО в Марганецькому професійному ліцеї.

27 – «круглий стіл» лідерів учнівського самоврядування та класних керівників ПТНЗ Дніпродзержинського регіону;

– заняття Школи практичного психолога та соціального педагога ПТНЗ області;

– технологічна екскурсія «Контроль за якістю продуктів харчування для підтримки здоров'я населення» на ДП «Криворізький науково-виробничий центр стандартизації, метрології та сертифікації».

28 – презентація щоденника «Чого ми прагнемо» творчих викладачів суспільних дисциплін національно-патріотичного проекту НМЦ ПТО «Ми – діти твої, Україно!»;

– семінар координаторів співпраці з інформаційно-комунікаційними засобами.

29 – семінар на тему: «Роль експериментальної роботи у створенні електронного посібника нового покоління для ПТНЗ за професією «Штукатур»;

– майстер-клас для педпрацівників електрогазозварювального профілю;

– участь учнів ПТНЗ у III етапі Всеукраїнської учнівської олімпіади з історії.

Віктор ВАСИЛИНЕНКО, директор Навчально-методичного центру ПТО у Дніпропетровській області

ПРОБЛЕМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ПТО

27 січня 2016 року відбулось розширене засідання постійної комісії Дніпропетровської обласної ради з питань науки і освіти, сім'ї та молоді за участі керівництва облради, керівників департаменту освіти і науки облдержадміністрації, керівництва обласної федерації роботодавців, профспілок, представників місцевих органів влади, громадських організацій (зокрема обласної організації Всеукраїнської асоціації працівників професійно-

технічної освіти), керівників ПТНЗ області, представників закладів ПТО I рівня атестації.

Учасники засідання проаналізували ситуацію, що склалася у зв'язку з передачею фінансування навчальних закладів ПТО з 1 січня 2016 року на місцевий бюджет, визначили проблеми, що потребують негайного вирішення.

Учасники заходу вважають, що професійно-технічна освіта, як галузь освіти, потребує модернізації, а всій системі формування трудового робітничого потенціалу необхідно перезавантаження.

Рішення про зміну рівня фінансування є невідповід-

леним, ситуація потребує оперативного реагування на виклики, пов'язані з напруженням, що виникло в колективах ПТНЗ.

Матеріали розширеного засідання комісії з конкретними пропозиціями направлені центральним органам влади.

Віктор ВАСИЛИНЕНКО, директор Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Дніпропетровській області

Вшановуємо героїв Крут

На вшанування пам'яті українських юнаків, які полягли в бою під Крутами у січні 1918 року, героїв «Небесної сотні», що у січні-лютому 2014-го віддали своє життя за Гідність і Свободу української нації, бійців АТО, які на Східному фронті стоять на смерть, щоб не допустити поневолення України у XXI сторіччі, в професійно-технічних навчальних закладах відбулися:

– навчально-виховні заходи на тему: «Консолідація української молоді навколо ідеї пат-

ріотизму і державництва»; «Збройна боротьба з російським імперіалізмом (1918) і військовим тероризмом (сьогодні)»; «Честь, мужність, звитяга, дух самопожертви, заради вищих ідеалів – волі та слави Нації»;

– лінійка пам'яті під гаслом «Пам'ятай: Ти нащадок Героїв!»;

– урок-реквієм до Дня пам'яті Героїв Крут, пам'яті перших жертв на вулиці Грушевського і загиблих в АТО бійців: «Лицарство Крут! Ваш чум зов – невтомно далі йти!»;

– книжкові та фотовиставки у бібліотеках навчальних закладів «Тут наші Крути.

Трагізм і велич боротьби української молоді під Крутами», «На барикадах революції Гідності», «Слава і звитяга воїнів АТО на Донбасі».

Під час проведення заходів використано, зокрема, карту України, де показано як розгорталися драматичні події Української національної революції, анексія Криму, війна на Донбасі, та відеоматеріали про протистояння на Майдані, про «кіборгів» – захисників донецького аеропорту.

Пам'ять про героїв назавжди в наших серцях!!!

Станіслав БУРАВОВ, методист НМЦ ПТО

«Ми – діти твої, Україно!»

На черговому зібранні обласної методичної секції суспільних дисциплін та методистів ПТНЗ (в режимі відеов'язку) підбито підсумки практичної роботи протягом 2015 р. в спільному проекті НМЦ ПТО та ПТНЗ «Ми – діти твої, Україно!», до якого долучилися зо два десятки ПТНЗ.

Учасникам заходу презентували «Щоденник досвіду роботи в проекті викладачів та учнів», який пропонується вивчати у навчальних закладах. Нові методи, форми та прийоми національно-патріотичного виховання викладачі рекомендовано використовувати на уроках та позаурочній роботі з учнівською молоддю. Щоденник розміщений на сайті НМЦ ПТО (nmc-ptp.dp.ua, розділ «Методичний кабінет ПТНЗ», № 37), має посилання на адреси новаторського досвіду педагогів із зазначеної проблеми.

Наталія МУХА, методист НМЦ ПТО, координатор проекту

Освітні послуги учасникам АТО

Профтехосвіта Дніпропетровщини сприяє учасникам АТО у набутті робітничих професій після демобілізації із лав Збройних Сил України.

У Дніпродзержинському професійному ліцеї спільно з Управлінням праці та соціального захисту населення вико-

навчого комітету Заводської районної у Дніпродзержинську ради впроваджено програму «Заходи із соціальної та професійної адаптації учасників антитерористичної операції» за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті.

На базі ліцею відбувається професійне навчання слухачів за професіями «Водій автотранспортних засобів категорії В», «Оператор комп'ютерного набору», «Електрогазозварник». Загальна вартість освітніх послуг у 2015 р. склала понад 45 тисяч гривень.

Віктор ШКОЛЯР, директор Дніпродзержинського професійного ліцею

АНАЛІЗУЄМО РИНОК ПРАЦІ

Інформаційно-аналітичний центр НМЦ ПТО у Дніпропетровській області щорічно (станом на 1 січня та 1 липня) здійснює моніторинг ринку праці на основі даних обласної служби зайнятості.

Так, на 1 січня 2016 року на обліку регіональних центрів зайнятості перебувало приблизно 24 тис. безробітних громадян із робітничою кваліфікацією, а реальна потреба у кваліфікованих робітниках (кількість зареєстрованих вакансій) склала 1,7 тис. (в середньому – 14 осіб на одне вакантне місце).

У порівнянні з 2014 роком ситуація суттєво погіршилася, оскільки конкурс на вакантні місця для робітників збільшився із 6 осіб до 14. Минулого року підприємствам області були потрібні озеленювачі, електрослюсарі чергові, слюсарі-електрики, токарі, а сьогодні на ринку праці області взагалі нема актуальних робітничих професій, де попит перевищує пропозицію.

Проаналізовано також потребу у вакансіях із 58 масових робітничих професій, що завжди були актуальними на ринку праці, і встановлено, що

на обліку перебувало 10314 безробітних, а реальна потреба підприємств області у робітниках становила 588 осіб (майже 18 осіб на одне вакантне місце).

Порівняльна статистика за останні 5 років засвідчує наступне:

2015 рік – 1193 вакантних місця до 9191 особи із числа безробітних (майже 8 осіб на одне вакантне місце); **2014 рік** – 1989 місця до 9223 особи (майже 5); **2013 рік** – 2109 місць до 8346 осіб (4); **2012 рік** – 1875 місць до 7616 осіб (понад 4); **2011 рік** – 1875 місць до 8052 особи (понад 4).

Узагальнені аналітичні матеріали з конкретними пропозиціями для керівників ПТНЗ щодо кроків з формування державного замовлення, ліцензування нових професій, актуальних на ринку праці, доведено педагогічним колективам та розміщено на сайті НМЦ ПТО у розділі «Моніторингові дослідження», підрозділ «Ринок праці».

Микола КОРНІЄНКО, заступник директора, керівник інформаційно-аналітичного центру НМЦ ПТО

«Краща випускна робота – 2015»

Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» провів конкурс на кращу підсумкову випускну роботу слухачів в системі післядипломної педагогічної освіти.

У цьому конкурсі взяла участь педпрацівники профтехосвіти Дніпропетровщини – слухачі, які навчалися на курсах підвищення кваліфікації в 2015 році.

Номінація «Креативність». I місце – Ірина Миколаївна Клещенко, методист Криворізького професійного гірничо-металургійного ліцею, з роботою «Інноваційна педагогічна технологія Криворізького професійного гірничо-металургійного ліцею: духовна взаємодія учасників педагогічного процесу»;

Номінація «Застосування новітніх виробничих технологій». I місце – Лідія Сергіївна Марушева, викладач спецдисциплін Криворізького навчально-виробничого центру, з роботою «Інноваційні виробничі технології у підготовці сучасного робітника через співпрацю з роботодавцями швейної фабрики «Полстар».

Переможці конкурсу отримали Почесні грамоти Інституту. Конкурсні матеріали занесені до банку даних Всеукраїнської школи новаторства керівних і педагогічних працівників ПТО України і рекомендуються до впровадження у закладах професійно-технічної освіти.

Світлана ГОЛОВЧЕНКО, методист НМЦ ПТО

ІНТЕГРОВАНЕ ВИВЧЕННЯ МОВ

Мета заняття:

- удосконалити навички адекватної оцінки умов і обставин, що викликають певні взаємини людей, вміння обирати свою позицію, висловлювати її українською й англійською мовами;
- формувати інтелектуально-чутливе сприймання конкретної суспільної ситуації;
- виховувати віру в перемогу добра над злом й життєвий оптимізм;
- стимулювати асоціативну пам'ять;
- демонструвати важливість вивчення й можливість використання англійської мови.

Визначення мети:

- уміння обстоювати життєву позицію;
- вчитися проживати ситуацію «тут» і «зараз»;
- усно й письмово оформлювати думки українською й англійською мовами;
- передавати патріотичні почуття до Батьківщини засобами живопису.

Продукт навчальної діяльності

учнів: листи українською й англійською мовами, конверти, оформлені петриківським розписом, коментар до сюжету на конверті українською й англійською мовами.

Тип заняття – удосконалення умінь і навичок усного й писемного, монологічного й діалогічного мовлення українською й англійською мовами.

Література:

- Указ Президента України від 16.11.2015 № 641/2015 «Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні».
- Статут Збройних Сил України. – К., 2011.
- «Do you speak English?» // Урядовий Кур'єр, 15.01.2016.
- Великий тлумачний словник сучасної української мови / В.М. Білоноженко, А.А. Бурячок, Г.М. Гна-

Інтегровані заняття української й англійської мов у 2016 році – один із пріоритетів стратегії розвитку освітньої галузі в контексті соціалізації особистості громадянського суспільства.

Тему інтегрованого заняття підвищеної складності заздалегідь повідомляють учням десятих класів через оголошення, написане українською й англійською мовами, що свідчить про дотримання мовного режиму в школі, практику застосування англійської мови у роботі зі шкільною молоддю.

Заняття проводиться після відповідного уроку розвитку зв'язного мовлення з української мови. Час його проведення – 1 година 30 хвилин.

ОГОЛОШЕННЯ!

12 січня 2016 року о 15 годині в кабінеті літературного краєзнавства відбудеться інтерактивне заняття на тему: «Образ героя в моїй уяві». Запрошуються учні 10-х класів.

Учителі української й англійської мов

ATTENTION!

On January, 12th, 2016, at 3 pm in Room of Literary Countrystudy of our school there will be an interactive lesson on the theme «Image of a Hero in My Imagination». Pupils of the 10th Form are invited.

Teachers of Ukrainian and English languages

тук, С.І. Головащук, В.В. Жайвонюк та ін. – К.: Дніпро, 2009.

– Великий українсько-англійський словник / С.Ф. Попов, М.І. Балла. – К.: Чумацький Шлях, 2006.

– Новий англо-український словник / М.І. Балла. – К.: Чумацький Шлях, 2007.

I. Мотивація творчої навчальної діяльності десятикласників:

- виявлення духу, що формує націю;
- креативне виконання гештальт-завдання соціальної адаптації;
- гартування сили волі;
- виконання громадянського обов'язку, взяття на себе відповідальності за родину й країну.

II. Перегляд шкільного аматорського відеофільму.

Зустріч з батьками, односельцями – учасниками антитерористичної операції на сході України.

III. Інтерактивна бесіда з учнями за проблемним колом питань:

1. Горю українського народу стало горем кожного. Як гідно поводитися в такі часи?
2. Як можна у наш час зберегти мирне життя людей на планеті

Земля? Аргументуйте думку прочитаними творами української та зарубіжної літератури.

3. Доведіть, що основою нашої державності є народні моральні цінності.

4. Як потрібно жити, яку громадянську позицію обирати, щоб було затишно у власній домі?

IV. Читання й обговорення статті «Do you speak English?» («Урядовий Кур'єр», 15.01.2016):

1. Чому, на вашу думку, 2016 рік оголошено Роком англійської мови в Україні?

2. Чому знання англійської мови для українців має бути звичним умінням?

3. Які перспективи відкриває нам англійська мова?

4. Як можна удосконалити свої знання й уміння з англійської мови у шкільній практиці?

V. Підготовка до виконання творчого завдання. Самостійна словникова робота. Переклад англійською мовою слів, які будуть використані у листі (*листя, патріот, патріотизм, подвиг,*

солдат, воїн, добро, гармонія, добровільний, символ-оберіг, інші слова, потрібні для письмового виконання завдання).

VI. Творче застосування знань, умінь і навичок з української й англійської мов. Написання листів захисникам кордонів України.

VII. Варіанти завдань для самоосвітньої роботи:

1. Оформити конверти Петриківським розписом на патріотичну тему; коментар до сюжету на конверті написати українською й англійською мовами.

2. Відредагувати написані українською й англійською мовами листи, вкласти їх до конвертів та передати волонтерам для вручення учасникам антитерористичної операції на сході України.

3. Прочитайте інформацію зі Статуту Збройних Сил України. Враження занотуйте українською й англійською мовами. При бажанні, поділіться ними з однолітками в мережі Internet, дотримуючись правил мовного етикету в обох мовах.

Бойовий Прапор військової частини

1. Бойовий Прапор військової частини Збройних Сил України є символом честі, доблесті, слави і зобов'язує кожного військово-службовця Збройних Сил України віддано служити Українському народові, мужньо, вміло і непохитно боронити Українську державу, не шкодуючи свого життя.

2. Бойовий Прапор військової частини є почесним знаком, що відзначає особливості її бойового призначення, історії та заслуг і свідчить про належність військової частини до Збройних Сил України.

3. Бойовий Прапор після сформування військової частини вручається їй від імені Президента України представником, призначеним Міністром оборони України.

4. Бойовий Прапор закріплюється за військовою частиною на весь час, незалежно від зміни її найменування і номера. Зміни найменування військової частини вносяться до Грамоти Президента України, що виражається під час вручення Бойового Прапора.

5. Бойовий Прапор завжди перебуває зі своєю військовою частиною, а на полі бою – в районі бойових дій, в яких частина бере участь.

6. У разі втрати Бойового Прапора, командир військової частини і військовослужбовці, що є безпосередніми винуватцями цього, відповідають згідно із законом.

Лідія ПІСКОРСЬКА,
методист української мови і літератури кафедри гуманітарних дисциплін КВНЗ «Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»

Сторінка творчих гештальтів соціальної адаптації учнів

Батьківська хата – символ затишку, родинного тепла, мудрості. Садок квітичних вишень коло обійстя – символ гармонійного життя людини й природи.

Father's house is a symbol of sheltered spot, family warmth, wisdom. An orchard of blooming cherries near a dwelling is a symbol of harmony of a man and nature.

Вікторія Земляна,
учениця 10 класу
Іванівської середньої загальноосвітньої школи
Петриківського району
Дніпропетровської області
Victoriya Zemlyana
Pupil of the 10th Grade of the
Ivanivka secondary school of
Petrykivka district,
Dnipropetrovsk region

Майбутнє розквіту України – у дружному колі країн Європейського Союзу. 12 зірок – знак єдності, символ довершеності, миру, злагодженості.

The future prosperity of Ukraine is in the friendly ring of countries of the European Union. Sign of 12 stars is a symbol of accomplishments, peace and coordination.

Єлизавета Кривобок,
учениця 10 класу
Іванівської середньої загальноосвітньої школи
Петриківського району
Дніпропетровської області
Yelyzaveta Kryvobok
Pupil of the 10th Grade of the
Ivanivka secondary school of
Petrykivka district,
Dnipropetrovsk region

Козак у танці з усмішкою – символ добра, гарного настрою, щедрості душі української.

A smiling dancing Cossack is a symbol of kindness, good mood and generous Ukrainian soul.

Марина Клименко, учениця 10 класу
Іванівської середньої загальноосвітньої школи
Петриківського району Дніпропетровської області
Maryna Klymenko
Pupil of the 10th Grade of the
Ivanivka secondary school of
Petrykivka district, Dnipropetrovsk region

Україночка і козак – це символ моєї прекрасної України, вільної, сильної, співучої. Обрамлена пара у віночок із квітів. Червона калина – візитна картка моєї Батьківщини, символ її невмирущої краси.

A Ukrainian girl and a Cossack are symbols of my marvelous Ukraine, free, strong and singing land. It is framed by wreath of flowers. The red viburnum is a visiting card of my Motherland; it is a symbol of immortal beauty.

Лелека – символ любові до батька-матері, котрі благословили на світ; символ сімейного благополуччя, любові до землі, до Батьківщини.

Stork is a symbol of love to a mother and a father who gave birth; it's a symbol of family prosperity, love to the land and the Motherland.

* Гештальт (від нім. Gestalt – форма, кшталт) – філософське поняття, що позначає об'єкт у його цілісності, без розчленування на складники, цілісна структура, яка формується у свідомості людини при сприйнятті об'єктів або їхніх образів.

Лідія ПІСКОРСЬКА, методист української мови і літератури кафедри гуманітарних дисциплін ДОШПО;
Тетяна ЛЮБЧИЧ, учитель-методист української мови і літератури,
Світлана ДАШВЕЦЬ, старший учитель англійської мови Іванівської СЗШ Петриківського району

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КЕРІВНИКІВ ВЕЧІРНІХ (ЗМІННИХ) ШКІЛ

Вечірні школи – складова освітньої галузі – виконують важливе соціально-педагогічне завдання: формування у дорослих потреби навчатися далі. Лише в процесі активної трудової діяльності, розвитку своїх творчих можливостей людина усвідомлює, що освіта – не лише засіб, але й важливе джерело розвитку особистості, вияву духовних сил, сфера її самореалізації.

Завдяки цьому формується особлива позиція, де праця і навчання людини є взаємопов'язаними елементами, що збагачують один одного і життєдіяльність людини в цілому.

Керівники вечірніх шкіл області за своїми професійними якостями відповідають вимогам часу, відходять від стереотипів і визначають нетрадиційні шляхи розв'язання поставлених перед школою завдань, спрямовують педагогічні колективи на інноваційний професійний розвиток заради надання молоді якісної освіти.

Методисти ДОППО спільно з представниками закладів освіти активно працюють над вдосконаленням діяльності вечірніх (змінних) шкіл, над вирішенням проблем, що постають перед ними.

Так, під час засідання «круглого столу» **14 січня 2015 року** відбулося обговорення стратегії перебудови навчального процесу в загальноосвітніх вечірніх (змінних) школах.

«Нова освітня парадигма як основа стратегії розвитку сучасної вечірньої (змінної) школи: стан, проблеми і перспективи» – дискусійне питання, яке підготувало керівництво та педагогічний колектив вечірньої школи № 31 Дніпропетровська. На засідання запрошувалися керівники денних шкіл Бабушкінського району Дніпропетровська. Відкрила засідання завідувач відділу освіти Бабушкінської районної ради І.І. Семенко.

Директор школи В.Д. Винничук розкрив діяльність вечірньої школи як навчального закладу сучасного типу, де впроваджується інноваційна модель управління навчальним закладом через ділове партнерство, взаємодію з учителями, учнями, батьками та громадськістю.

В контексті нової парадигми освіти визначено стратегію розвитку навчального закладу, спрямовану на забезпечення випереджальної функції вечірньої школи.

На основі педагогічного моніторингу розроблено науково-методичну модель професійного зростання вчителів, розкриття їхнього творчого потенціалу через формування інформаційної культури.

Навчально-виховний процес зорієнтовано на соціально-педагогічну адаптацію та психологічну реабілітацію підлітків і дорослих учнів.

У навчально-виховному процесі застосовуються нестандартні педагогічні технології, інноваційні форми і методи навчання: модульно-розвиткові, інтерактивні технології, пошуково-дослідницька робота.

У школі діє інноваційна модель учнівського самоврядування. Завдяки взаємодії з батьківською громадськістю вдосконалюється матеріально-технічна база закладу.

26 березня на базі ДОППО відбувся обласний семінар керівників вечірніх шкіл на тему:

Проблема вчителя – його професіоналізму, світоглядної культури, духовно-морального обличчя – одна з найактуальніших у педагогіці та філософії освіти.

Вчитель є тим першим представником суспільства, який вкладає в духовний світ молодої людини наукові знання, світоглядні цінності. Справжній учитель має працювати на майбутнє, випереджати свій час. Його має хвилювати не лише окрема індивідуальність, а й світ людей. Завдяки цьому педагогічна професія стає творчою місією.

«Науково-методичні аспекти формування нової світоглядної позиції, професійної компетентності вчителів вечірньої школи в умовах дії випереджальної освіти».

Практичну частину втілення зазначеної проблеми в навчальних загальноосвітніх закладах презентувала завідувач методичного кабінету управління освіти і науки Дніпропетровської міської ради Валентина Андріївна Ващенко.

Спільно з працівниками методичного кабінету, керівниками навчальних закладів розроблено і впроваджуються інноваційні теоретичні основи управління навчальними закладами, науково-методична модель професійного зростання вчителів, розкриття їхнього творчого потенціалу, формування професіоналізму, світоглядної культури.

Створено текстові документи, таблиці, малюнки, діаграми, електронні розробки, інтернет-технології, електронні посібники, демонстраційні програми, що були представлені на обласній виставці 25 березня 2015 року.

Слово «менеджер» освітяни ототожнюють з образом керівника нового покоління, який використовує у своїй роботі сучасні гуманні методи управління. Саме так характеризують вчителі діяльність І.І. Третяк, директора середньої загальноосвітньої школи № 31 з класами вечірньої форми навчання Дніпропетровська.

Спільно із заступником із навчально-виховної роботи І.Л. Малюк у школі створена інноваційна модель науково-методичної підготовки вчителів, залучення їх до опанування новими і створення власних технологій навчання та виховання учнів.

У навчально-виховному процесі застосовуються нестандартні педагогічні технології, інноваційні форми та методи навчання з особистісно орієнтованим спрямуванням.

Наукова підтримка і науково обґрунтоване управління інноваціями стають системотворчими елементами розвитку освіти, адже, на думку науковця А.В. Хуторського, «чим вище ранг інновацій, тим більше вимог до науково обґрунтованого управління інноваційним процесом».

Саме на цій важливій проблемі зосереджувалася увага керівників вечірніх шкіл на обласному семінарі, що відбувся **24 квітня** на базі ДОППО. Тема заходу: **«Науково-методичний супровід інноваційних процесів у вечірній школі: управлінський аспект»**. Фахівець методичного центру управління освіти Нікопольської міської ради О.О. Полозок і директор вечірньої школи Нікополя А.О. Сизонова представили програму впровадження

нормативно-правового, організаційно-управлінського та соціально-психологічного забезпечення шкільних інновацій. Складовими функціями управління визначено: посилена увага до вчителя, довіра до нього, формування інформаційної культури учасників навчально-виховного процесу; оснащення школи сучасними інформаційними засобами, впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес.

Навчання у школі здійснюється на основі моніторингу розвитку особистості учнів, з урахуванням андрагогічного підходу, творчої взаємодії учителя й учня під час уроків, надання пріоритету самостійній підготовці молоді. Для прикладу: перехід від звичайних консультацій до інтерактивних, проведення підготовлених самостійно або під керівництвом вчителя презентацій учнів, коротких тестів на 5-10 хвилин, організація дискусій на основі самостійних напрацювань, а не просто «опитування» за вивченим матеріалом, використання мультимедійних засобів у процесі навчання.

Педагогічний колектив школи пишається тим, що серед випускників є переможці обласного турніру з боксу, художнього конкурсу «Нікополь мій», краєзнавчого конкурсу «Край п'ять Січей», «Захистимо землю», конкурсу на кращий твір про воїнів Другої світової війни.

Керівники вечірніх шкіл мають враховувати нову концепцію розвитку освіти, відповідно до якої старша школа має стати профільною. Слід врахувати неодноразове попередження про надання школам статусу профільного спрямування з урахуванням потреб сучасної молоді: експериментальна, профільна, поглиблена, школа здоров'я, дослідно-експериментальна.

Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України від 19.05.2008 № 431 «Про затвердження Положення про екстернат у загальноосвітніх навчальних закладах» нині актуальною є проблема надання освітніх послуг частині молоді шляхом **екстернатної форми навчання**, що передбачає самостійне вивчення навчальних дисциплін освітньої або професійно-освітньої програми, складання підсумкових контрольних залків.

Альтернативною формою отримання знань, що набуває зараз поширення в Україні та в країнах Європи, є дистанційне навчання. **Дистанційне навчання** – нова організація освітнього процесу, що ґрунтується на використанні як кращих традиційних методів навчання, так і нових інформаційних та телекомунікаційних технологій, а також на принципах самостійного навчання.

19 серпня в ДОППО відбулася нарада керівників вечірніх (змінних) шкіл області, на якій розглянуто нові законодавчо-правові, науково-педагогічні, соціально-психологічні аспекти функціонування і розвитку сучасної вечірньої (змінної) школи, забезпечення освітніх потреб молоді в умовах апробації принципів випереджальної освіти.

Питання щодо дотримання нормативно-правових аспектів в роботі з педагогічними кадрами вечірньої школи в умовах дії проекту Концепції розвитку освіти України на період 2015-2025 років розкрив старший викладач ДОППО О.О. Карцев.

Керівники вечірніх шкіл обговорили зміни та доповнення до нормативно-правової бази щодо порядку проведення державної атестації загальноосвітніх навчальних закладів, про які повідомила головний спеціаліст департаменту освіти і науки облдержадміністрації Л.П. Телегіна.

Нормативно-правові засади надання освітніх послуг, впровадження експериментальної діяльності в роботі з молоддю, застосування індивідуальних форм навчання презентувала директор Апоستолівської вечірньої школи А.І. Ткачук.

29 жовтня відбулася обласна науково-практична нарада керівників вечірніх шкіл. Розглядалися актуальні проблеми: практика розробки й апробації нових педагогічних технологій, методів і форм навчання, засоби реабілітаційної педагогіки, які мають забезпечувати учнівській молоді соціальний захист і адаптацію в сучасних ринкових умовах.

Досвід сучасної науково-методичної підготовки вчителів до роботи в інноваційному режимі виклав директор загальноосвітньої школи з класами вечірньої форми навчання Кривого Рогу А.П. Кольчиба. У школі створено умови для повноцінного забезпечення середньої освіти працюючій молоді. Надається індивідуальна допомога учням у подоланні відхилень в інтелектуальному, моральному та фізичному розвитку. Різномірний учнівський контингент потребує надання індивідуальної допомоги учням, психологічної підтримки, поваги і довіри, пробудження зацікавленості до знань.

Освітні стратегії соціалізації особистості громадянського суспільства розкрила старший викладач кафедри педагогіки і психології ДОППО В.М. Кротенко. У виступі увагу було зосереджено на створенні соціально-психологічних умов для надання допомоги дорослим учням, які мають проблеми у навчанні та розвитку, оптимізації потенціалу молодої людини.

Використання інформаційних технологій у формуванні підприємницької культури в рамках між-

народного українсько-польського проекту «Урок з підприємницьким тлом» презентувала О.М. Яшина, методист кафедри освітнього менеджменту ДОППО.

«Освіта – найвеличніше з усіх земних благ, якщо вона найвищої якості. В іншому разі вона абсолютно марна». Цей вислів англійського письменника Редьярда Кіплінга став провідним гаслом під час проведення науково-практичного семінару **17 грудня**.

Організаційно-педагогічні умови управління якістю навчально-виховного процесу у вечірній (змінній) школі розглянуто шляхом проведення тренінгу-дискусії.

Питання інноваційних напрямів роботи з кадрами – як найважливішого чинника управління якістю навчально-виховного процесу в умовах реформування освіти змістовно розкрила головний фахівець департаменту освіти і науки ОДА О.В. Лимаренко.

Сучасні тенденції трансформації змісту та якості освіти у загальноосвітньому навчальному закладі представив у своєму виступі старший викладач ДОППО І.М. Безена.

Директор середньої спеціалізованої вечірньої школи для глухих і слабочуючих № 22 Дніпропетровська Т.С. Федотова запропонувала обговорити актуальну проблему ролі керівника школи у забезпеченні організаційно-педагогічних умов управління якістю навчально-виховного процесу.

Забезпечення організаційно-педагогічних умов навчання молоді в діяльності консультативних пунктів сучасної вечірньої школи презентувала заступник директора Дніпропетровської районної вечірньої школи Л.Я. Тімар. Учителі закладу застосовують дистанційне навчання за індивідуальними запитами учнів. В умовах, коли відбувається економія бюджетних коштів через скорочення мережі вечірніх шкіл, контингент школи складає понад 350 учнів, що є свідченням потреби молоді в отриманні освіти.

Про психолого-педагогічні напрями в роботі з молоддю вечірньої школи розповіла О.М. Ричкіна, спеціаліст-психолог вечірньої школи № 8 Дніпропетровська.

Функціонування класів із вечірньою (заочною) формою навчання абсолютно виправдане. Як із соціального погляду, так і з огляду на сучасні освітньо-виховні завдання, вечірні класи – потрібна ланка в системі освіти України. По-перше, вони гарантують неперервність навчання – дають змогу здобути загальну середню освіту всім, хто цього потребує, хто хоче реалізувати своє конституційне право, але не може це зробити в денних школах. По-друге, у вечірніх школах навчаються й виховуються підлітки, чимало з яких належить до категорії «важких». По-третє, на базі вечірніх класів може отримати освіту доросла учнівська молодь. Тому держава створює максимально гнучкі умови навчання для різних категорій молоді.

Майя НЕХОРОША, методист навчально-методичної лабораторії технологій освітнього менеджменту ДОППО

У Дніпропетровській обласній державній адміністрації відкрилася виставка «Наша вільна, неподільна, соборна Україна».

З півсотні фотографій 1917-1919 років з різних куточків України розповідають про історію створення Української Народної

Республіки та Західної Української Народної Республіки, їхній шлях до об'єднання.

Найбільше фотофактів присвячено подіям 22 січня 1919 року, коли було проголошено Акт злуки УНР та ЗУНР. Це знімки багатолюдних зборів на Софіївській площі, і святкування возз'єднання у різних куточках України, і відомих діячів, які зробили свій внесок у державотворення України.

В експозиції виставки є й архівні документи УНР та ЗУНР, унікальні фотографії українського маніфесту та військового з'їзду 1917-го, складання присяги січовими

стрільцями 1919-го, копії історичних документів та газетних публікацій – все, чим жили українці майже 100 років тому.

«22 січня ми відзначаємо День Соборності України, хоча в 1919 році злука не відбулася остаточно. Проте ідея залишилася. Сьогодні ситуація в країні ще більше консолідувала регіони України», – зазначив професор кафедри історії України ДНУ ім. О. Гончара **Олександр Нікілев**, звертаючись до перших відвідувачів.

Дніпропетровщина святкує День Соборності України

Марганець

Свято в **Марганецькій гімназії** відбулося у формі літературно-музичної композиції. Учні переглянули презентацію «Моя єдина Україна» та відео «День Соборності», «Свобода – вибір гідних». Завершив свято флеш-моб: усі об'єдналися навколо синьо-жовтого Прапора на знак єднання та передали український віночок як символ вільної та незалежної держави.

В **СЗШ № 3** кожен клас обрав цікаву форму проведення уроку патріотизму: година спілкування, вікторина, диспут, історико-літературна композиція.

«Хто не знає свого минулого, той не вартий свого майбутнього». Ці слова стали епіграфом до Уроку єдності, що відбувся для учнів 9-11-х класів. Старшокласники переглянули фрагменти документальних фільмів «Акт Злуки: відтворення історичної правди», «Свято Злуки. Політика пам'яті», «Хроніки української революції», «Війна за Україну» та взяли активну участь в обговоренні.

На святі в **СЗШ № 5** пролунали вірші про Україну, про День Соборності. Діти розповіли про Акт злуки, про значення об'єднання УНР і ЗУНР.

«На майдані, на Софіївським, з корогами Зустрічала Україна свято волі. Україно, нездоланна вища Мати. Володимира, Богдана і Тараса. Бог тобі призначив жити, не вмирати...»

Учні створили ланцюг єднання, узявшись за руки, тримаючи українські рушники.

У **СЗШ № 9** відбулася єдина класна година «Наша сила – в єдності». Учні пригадали шлях нашої держави до єдності та свободи, вшанували пам'ять героїв хвилююю мовчання, стали учасниками «круглого столу» «Акт злуки УНР та ЗУНР 22 січня 1919 р.», переглянули презентацію «Соборність України: від ідеї до сьогодення», взяли участь у конкурсі малюнків та плакатів «Соборна Україна».

У **СЗШ № 12** відбулася традиційна шкільна акція «Естафета єднання». У святково вбраному залі культурно-освітнього центру «Соняшник» учні 5-11-х класів трепетно передавали із рук у руки шкільний рушник – оберіг, вишитий учнями та їхніми батьками, як символ єднання поколінь у любові до рідного краю, до невідомої України.

На засіданні музичної вітальні «Заспіваймо пісню про Україну» були запрошені ветерани та ансамбль «Бойові подруги». Гости

відвідали шкільний Зал слави й разом із дітьми вшанували пам'ять Андрія Стародуба, який загинув 22 січня 2015 року, захищаючи Донецький аеропорт.

Кульмінацією святкових заходів став ланцюг єднання, до якого долучилися учні **1-ї, 3-ї та 9-ї** шкіл разом з учителями. Лунали державний гімн і гасла: «Одна єдина соборна Україна», «Україна – єдина країна».

Новомосковський район

У **Вільненському НВК** оформлено інформаційну дошку «З Днем Соборності вітаємо!», галерею дитячого малюнку, патріотичний ланцюжок «Долоньки злуки».

Найбільше захоплення у вихованців НВК викликав фестиваль української народної творчості «Фольклор єдне Україну». Присутні змогли зануритися в чарівний світ українських народних казок, які інсценували учні молодших класів, насолодитися мелодійною українською пісню, багатством усної народної творчості, дотепністю народного гумору, попури з українських народних танців.

Кривий Ріг

Учні **Криворізької СЗШ № 19** підготували неймовірний концерт – свято української пісні «Україна – наша гордість та надія», на якому виконувалися найпопулярніші народні й сучасні витвори пісенного мистецтва. Лідери дитячого об'єднання «Зіркова країна» провели яскравий флешмоб «Єдина Україна». Було створено виставку дитячих малюнків та плакатів «Мій рід, моя Батьківщина – це все моя Україна!». Діти, батьки та вчителі школи взяли участь в міжнародному флешмобі «United Ukraine» та у Всеукраїнській акції зі збору книг для шкіл, дитячих будинків, бібліотек Донецької області «Збережи мову, подаруй книгу Сходу».

У **СЗШ № 36** відбулася пізнавальна гра-пазл «Об'єднай Україну» (контурна карта України, розділена по областях-пазлах); пазл до пазлу, область до області – і кожен учасник конкурсу на десять хвилин став будівничим рідної Батьківщини.

Учні долучилися до українського патріотичного флешмобу United Ukraine. Фотографувалися із відповідним надписом на таб-

личчя в руках, утворили «живий» ланцюжок, з'єднаний синьо-жовтою стрічкою, засвідчивши, що Україна – єдина.

У **СЗШ № 85** відбулася учнівська конференція «З Україною в серці живу», патріотичний флеш-моб «Повертайся живим». Учасники шкільного дитячого об'єднання «РАДА» взяли участь у Всеукраїнській акції «Збережи мову – подаруй Сходу книгу». Учні початкової школи зустрілися з батьком учня 3-В класу, героєм-кіборгом Віталієм Степановичем Марчуком, якого у січні 2016 року

нагородили орденом Богдана Хмельницького.

У **СЗШ № 115** проведено лінійку з переглядом фрагментів документального фільму «Становлення української держави», декламацією вірша Володимира Сосюри «Любіть Україну», флеш-мобом «Єднаймося, українці». Відбулися інтелектуальна гра «Україна моя від «А» до «Я» та конкурс авторських віршів про рідний край. Учні створювали асоціативний куш слова «Україна» та обговорювали питання про важливість сім'ї для людини.

Дніпродзержинськ

У **СЗШ № 37** відбувся конкурс на кращу інсценізацію українських народних пісень та літературно-історичний «Брейн-ринг». Заступник голови адміністрації Баглійського району Дніпродзержинська І.В. Задорожній, представник міської жіночої ради М.А. Штефан, представник Дніпродзержинського штабу національного захисту Олександр Бовкун, батьки привітали присутніх на святі з Днем Соборності України. Керівництво школи та учні 3-А, 6-А, 7 та 11 класів отримали подяки і грамоти за активну волонтерську діяльність, допомогу воїнам АТО та школам м. Авдіївка.

Синельникове

У **НВК «ЗНЗ – ДНЗ»** оформлена виставка дитячих малюнків «З Україною в серці»: учні за допомогою олівців та фарб розкривали своє бачення єдності країни, передавали її красу та неповторність. У кожному класі відбулись уроки історії: «Ой, там зби-

ралися під прапори...», «Історія української державності», «Роль особистості в історії». Школярі брали участь в літературно-історичних конкурсах знавців української державності. На перервах всі охочі мали змогу переглянути на великому екрані у вестибюлі закладу тематичні презентації, відеоролики, документальні фільми до Дня Соборності України, а також сфотографуватися на тлі розгорнутого величезного синьо-жовтого прапора.

Чимало учнів були вбрані у вишиванки, дівчата прикрашали зачіски українськими віночками, а найголовніше те, що всі були об'єднані любов'ю до України.

Учні 8-го класу взяли участь у творчій зустрічі «Творчість в ім'я процвітання української мови, пісні, народних ремесел, традицій і звичаїв» в музеї Синельниківського залізничного вузла, що у пасажирському вагонному депо.

Про мужніх, славетних запорозьких козаків розповів І.І. Гусаров – колишній директор, нині учитель Дерезуватської школи, історик, краєзнавець, письменник, «головний козак» Синельниківського району, талановита і небайдужа людина. Він читав свої вірші, гуморески, оповідання.

Піднімали дух вірші про Україну, які прочитали учні з НВК, і гарні патріотичні пісні у виконанні керівника будинку культури Зайцівської сільської ради та гурту «Калина» Синельниківського будинку культури залізничників.

Були представлені роботи клубу «Муліне»: вишиті ікони, картини, рушники, портрети Тараса Шевченка та інші вироби, які створили талановиті майстрині. Свої чудові роботи показала молода вчителька із с. Зайцевого Аліна Куценко. Керівник клубу від імені всіх вишивальниць передала дітям – волонтерам НВК вишиті подушечки-думочки для наших бійців.

ПТНЗ

У закладах профтехосвіти відбулися:

Єдиний урок «Мій рід, моя Батьківщина – це все моя Україна» з використанням історичних паралелей подій, пов'язаних із боротьбою українців за єдність дер-

жави у минулому столітті та нинішню звитягою нашого народу у боротьбі проти інспірованої кремлівською владою експансії на українські землі; тематичні науково-практичні конференції «Історичне значення Акта Злуки українських земель», «Шлях України до самостійності»; конкурси рефератів на тему: «Політична діяльність лідерів УНР та ЗУНР», засідання за «круглим столом»; тематичні уроки, лекції, виховні години, години спілкування «22 січня – День Соборності України»; вікторини знавців української державності, історичні читання «Об'єднання УНР та ЗУНР – здійснення вікової мрії».

Особливістю цьогорічних заходів стало залучення народних депутатів України, депутатів районних і міських рад, представників органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, міжнародних, громадських і релігійних організацій, діячів науки та культури, учасників АТО.

Дніпропетровський обласний еколого-натуралістичний центр дітей та учнівської молоді

Юннати переглянули документальний фільм «Злука», працювали з картою України, змагаючись у справності знаходження різних областей нашої держави, прослухали притчу про силу єдності. Відбувся конкурс «Україна – найкраща країна», де кожний учасник підбирав найвлучніші епітети, що, на його думку, найкраще характеризують Україну. Відповіді були записані на паперових сердечках, які учасники прикріпили на карту України. Пролунали вірші видатних українських поетів, сучасні українські пісні. Юннати змагалися у підборі рим до вірша, який оспівує українську мову, складала прислів'я про Батьківщину.

Дніпропетровський палац творчості дітей та юнацтва

Відбулася виставка «З Україною в серці». Для хлопчиків та дівчат провели невеликий квест – у кімнатах палацу на них чекали цікаві розповіді про рідне місто, область та країну, знайомства з національною культурою та традиціями.

Вихованець СЗШ № 94 12-річний Максим говорить: «Граючи, ми дізналися про День Соборності. Це день, коли країна стала єдиною і незалежною. Зникли кордони між сходом та заходом. Це свято важливе і сьогодені, треба пам'ятати свою історію».

Йоганн Генріх ПЕСТАЛОЦЦІ

12 січня виповнилося 270 років від дня народження Йоганна Генріха Песталоцці, видатного швейцарського педагога.

Це ім'я, безперечно, чув кожен, хто навчався в педагогічних навчальних закладах, проте ювілей є доброю нагодою згадати про життя, діяльність і творчість одного із найславніших педагогів-гуманістів кінця XVIII – початку XIX століття.

Завдяки сучасним технологіям кожен охочий легко знайде таку інформацію в Інтернеті. Безліч рефератів розкажуть нам і про життя, і про педагогічні ідеї. Можна розшукати і чимало афоризмів Песталоцці. Проте, що більше читаєш ці реферати та статті, то більше бракує самого Йоганна Песталоцці.

Ми, на жаль, не можемо побувати в його школі, почути його голос або переглянути відео його уроків, проте педагог залишив нам частку своєї душі, яку перелив у свої твори.

Прикро, але досі не існує доступних перекладів творів Й. Песталоцці українською мовою, хоча в 1920-х роках в Україні і перекладали, і вивчали його праці, життя і діяльність. Однак, після погрому 1930-х років, коли наше Відродження стало «Розстріляним», ця робота припинилася на чимало літ і лише в сучасній незалежній Україні поновилися самостійні дослідження творчості Й. Песталоцці та інших видатних українських і зарубіжних педагогів. Цей процес триває, а поки що ми мусимо користуватися російськими перекладами, створеними півстоліття тому (і понад) – недосконалими, скороченими, – проте, і за це спасибі.

Безперечно, читати твори Й. Песталоцці, створені понад 200 років тому, непросто. Надто різних змін зазнало життя за ці два століття. Дещо застаріло, дещо виглядає наївно, деякі ідеї були помилковими. Але читати варто, адже великі люди великі й у своїх помилках, і набиті ними гулі допомагають нам знаходити правильну дорогу. Світ змінився, але не змінилося покликання вихователя і педагога: творити із немовляти людину. І сьогодні, в добу Інтернету життя починається з першого

кроку, першого слова, першої літери і першого речення. В усі часи освіта починається з абетки, з найпростішого. І кожен сучасний педагог робить ту ж справу, що два сторіччя тому робив Й. Песталоцці. То ж спілкуймося з нашими предками – можливо їхні знання і досвід допоможуть нам стати розумнішими і досвідченішими.

Йоганн Генріх ПЕСТАЛОЦЦІ (Pestalozzi) (12.1.1746, Цюрих – 17.11.1827, Бругг (кантон Ааргау, Швейцарія) – швейцарський педагог-демократ, один з основоположників народної школи, визначний дидакт. Керував відомими виховними закладами у Швейцарії: «Установою для бідних» у Нейгофі (1774-1780), притулком для сиріт у Станці (1798-1799), інститутами в Бургдорфі (1800-1804) та Івердоні (1805-1825).

Песталоцці основну роль відводив вихованню, яке повинне забезпечити дітям добру трудову підготовку й одночасно розвинути їхні фізичні й духовні сили. Виховання та навчання, за Песталоцці, мають бути природовідповідними з урахуванням природи дитини, закладених у ній задатків. Основним завданням морального виховання вважав розвиток у дітей високих моральних якостей,

навичок і переконань. Навчання прагнув будувати на психологічній основі, зокрема на чуттєвому пізнанні. Великого значення надавав наочності в навчальному процесі, яка допомагає розвивати спостережливість.

Песталоцці висунув ідею розв'язкового навчання, сформулював дидактичні принципи послідовності й поступовості у навчанні, обстоював принцип систематичності, дотримання яких забезпечувало б міцність засвоєних знань.

Песталоцці – основоположник методики початкового навчання рідної мови, арифметики, елементарної геометрії, географії. Велику увагу приділяв трудовому вихованню дітей.

Пам'ятник Й.Г. Песталоцці в Цюриху. 1899 р.

Семен Гончаренко. Український педагогічний словник. – Київ: «Либідь», 1997, – с. 258-259.

Основні риси мого методу

КОЖНЕ слово, яке мати каже своїй дитині, і кожен вчинок дитини, що є наслідком слів матері, впливають одночасно і на її фізичне виховання, і на розвиток її розумових здібностей, а також викликають до життя моральні почуття, приховані в її серці. Навіть якщо дитина на прохання матері лише переносить чайну чашку з одного столу на інший, вона здійснює рухи, що зміцнюють її фізичні сили; водночас відбувається розвиток її розумових здібностей, наприклад стійкої уваги, а погляд матері, спрямований на неї, її усмішка, сповнена любові, пробуджують в ній найбагродніші почуття, дуже корисні для її морального виховання.

Тому все мистецтво виховання людини завжди спирається на процес злиття цих трьох аспектів розвитку, що відбувається інстинктивно і одночасно у матері і дитини. Тому воно і не має бути чимось іншим, як простим і вільним продовженням того, що як інстинкт заклала Природа. Виховання людства є і має бути переважно природним, прямим, але енергійним і безперервним рухом тим шляхом, який природа накреслила вогняними письменами незгасимої сили для людського роду як єдино правильний шлях його розвитку.

Саме просте тренування пам'яті, відірване від розвитку всіх інших розумових здібностей, є лише однією гілкою, окремою частиною загального розумового розвитку і за самою своєю природою може бути шкідливим для справи розумового виховання. На цій же підставі я стверджую, що саме лише виховання розуму, відірване від розвитку фізичних і моральних сил людини, є лише гілкою, окремою частиною загального виховання і може за самою своєю природою

спричинити загибель всієї суми людських сил і здібностей.

Таким чином, мій метод перш за все прагне уникнути будь-якого роз'єднання цих трьох від природи так щільно перепланих між собою аспектів виховання людини. І хоча його слід розглядати *перш за все* з погляду інтелектуальної освіти, проте він виходить із основного принципу, який сам є найкращою гарантією такого поєднання цих трьох аспектів виховання.

Цей основний принцип такий: чуттєве сприйняття – ось єдиний фундамент будь-якого людського пізнання.

Зважаючи на цей основний принцип, метод в частині інтелектуальної освіти є не чим іншим, як наочним навчанням. Як основний розділ загального мистецтва виховання людського роду, він спирається на вище згадані три аспекти у підході до виховання і, не зважаючи на те, що він спеціально розроблений для інтелектуальної освіти, є лише простим продовженням того, що було закладено природою як інстинкт і навіть у тих же природних проявах.

Наочне навчання за моїм методом розділяється на:

- 1) загальне наочне навчання;
- 2) спеціальне наочне навчання співвідношенням мір і чисел.

Загальне наочне навчання викладене в «Книзі матерів». Ця книга дає змогу матерям навіть простого походження навчити свою дитину точними висловами визначати все коло предметів, що доступні її спостереженню. Навчання, що веде до цієї мети, починається з ознайомлення із самою людиною. І тоді, коли дитина спочатку вчиться називати частини людського тіла, потім називати їх положення, форму, колір і всі

інші доступні їй зовнішнім почуттям ознаки, а також описувати функції, дії та захворювання цих частин тіла, у неї найпростішим чином відбиваються і засвоюються основні форми.

Дотримуючись їх, дитина зможе поступово просуватися далі і так само помічати всі довколишні предмети, що створені природою чи мистецтвом людини, і говорити про них. Як розум, так і тіло дитини, яку навчають за допомогою і відповідно до настанов цієї книги, зайняті рівномірно. Всі предмети, якими вона буде за своїм бажанням займатися, підносять її душу, піднімають її життєрадісність, підсилюють прагнення поступово розширювати свою діяльність і щодня підвищувати свій розвиток.

Спеціальне наочне навчання, або наука про викладання навчальних предметів відповідно до справжніх дидактичних вимог, викладена в абетці спостереження. Вона починається з *вертикальних і горизонтальних ліній*, перетин яких утворює квадрат. За допомогою наполегливих і багатосторонніх вправ у вільному спостереженні і визначенні відносин розміру і числа різних частин цієї елементарної основної форми, а також за допомогою тривалих вправ у вільному змалюванні і діленні їх дитина отримує можливість користуватися квадратом і окремими його частинами як загальним, основним засобом при навчанні вимірам, арифметичці, малюванню та письму.

Всі засоби цього подвійного наочного навчання введені в послідовний ряди, що, як правило, використовують прості і легкі для засвоєння початкові положення. Сила їхнього впливу на розвиток дитини поступово зростає шляхом постійного, вкрай

малого додавання нових відомостей до всіх її колишніх, що вже глибоко закарбованих пізнанням.

Сама сутність засадничих положень такого наочного навчання унеможливило будь-які прогалини або стрибки при методично спрямованому розвитку; саме тому навчання за цим методом є єдиним, що може вважатися і використовуватися як продовження природного процесу розвитку, як продовження материнського виховання.

Дворічний досвід роботи повністю підтвердив правильність цих поглядів. Від шістдесяти восьми до сімдесяти вихованців віком від п'яти до вісімнадцяти років живуть у моєму інституті в майже безперервній діяльності, що відбувається в затишку і спокої, чого не було б без втілення в життя основних принципів методу. Метод зумів також об'єднати коло вчителів, неймовірно різних за своїм вихованням, здібностями, поглядами і принципами, надихнувши їх найвищим ентузіазмом щодо всього, що належить до цього методу, і спонукавши їх до наполегливої діяльності, що спрямована на сприяння втіленню його в життя.

Щодо морального впливу методу, то я можу додати наступне: завдяки йому я зміг повернути фізичне і духовне здоров'я багатьом дітям, яких погані звички трохи не привели до загибелі.

[1802 р. Під час роботи в Бургдорфському інституті.]

(За виданням:

Йоганн Генріх Песталоцці. **Избранные педагогические произведения в трех томах, – Т. 2. 1791-1804, – М.: Изд-во Академии педагогических наук РСФСР, 1963, с. 387-390)**

ЗАСНОВНИК ОБЛАСНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЖЕРЕЛО» — ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ ОБЛАДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

Редакційна колегія:
В.М. ВАСИЛИНЕНКО, М.Г. ВАТКОВСЬКА, В.Г. ДОЛГОПОЛІЙ,
О.В. ПОЛТОРАЦЬКИЙ, М.І. РОМАНЕНКО, В.Г. СЕРЕДНЯ

Головний редактор З.В. МАРЧИШИНА
Заступник редактора Є.А. ШУЛЬГА
Фотокорн Г.Г. та А.Г. КРЮЧЕНКИ
Дизайн і верстка Н.О. АНТОНЕНКО

САЙТ ОБЛАСНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ГАЗЕТИ
«ДЖЕРЕЛО»:
gdjerele.jimdo.com

Свідчення про реєстрацію
ДП № 66 від 13.12.1993.

Формат А 3.

Обсяг 0,8 ум. др. арк.

Адреса редакції:
49006, Дніпропетровськ,
вул. Свердлова, 70, к. 216.
Телефон/факс: 732-47-61,
732-48-48.

E-mail: GDjerele@ukr.net